

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår ref.: 2026/10790-3

Deres ref.:202422426

Dato: 02.03.2026

Nannestad kommune - Kringlerdalen kraftverk - Søknad om konsesjon - Uttalelse til høring

Vi viser til oversendelse datert 12. januar 2026 av søknad om tillatelse etter vannressursloven for bygging og drift av Kringlerdalen kraftverk.

Kringlerfossen ligger i det varig vernete vassdraget Leira. Vanninntaket til kraftverket er planlagt i en naturlig kulp rett oppstrøms fossen, før vannet føres gjennom 35 meter rørgate til kraftstasjonen. Fra kraftstasjonen planlegges en jordkabel på 275 meter i eksisterende turvei langs elva og over eksisterende bro til tilkoblingspunkt på Kringler gjestegård.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesvei, fagmyndighet for kulturminnevern og prosessmyndighet etter vannforskriften. Vi har følgende merknader:

Bygningssmiljø og landskap

Kringlerfossen ligger innenfor et kulturlandskap av nasjonal interesse (KULA), se *Kulturlandskap av nasjonal interesse i Akershus, Rapport*, Riksantikvaren 2021, objekt 3 Kringler - Hovin. Fylkeskommunen kan ikke se at områdets KULA-status er drøftet i de innsendte materialet.

Riksantikvaren beskriver landskapet og de nasjonale interessene på følgende måte (utdrag):

Øya – Nordre Eik er et sjeldent godt bevart ravinelandskap med både biologiske og kulturhistoriske verdier. Gårdene ligger her på et dels sanddekt leirplatå, og utgjør kjerneområdet i et sammenhengende ravinelandskap langs Leira. Her opprettholder beiting et åpent landskap og ivaretar den rike vegetasjonen i området.

Langs Leira er det flere fossefall som tidligere ble utnyttet til kvern-, mølle- og sagbruk. Det viktigste fossefallet for sag- og møllevirksomhet var Kråkfoss lengst sør. Leira ble også brukt til tømmerfløting helt fra 1600-tallet, muligens enda tidligere, selv om lite vannføring og langt og kronglete løp var en utfordring. Tømmeret ble fløtet nedover til de mange sagbrukene langs elva eller helt ned til lensene lenger sør.

PKKM plan

Postadresse: Postboks 1200 Sentrum, 0107 OSLO

Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO

Telefon: 22 05 50 00

E-post: post@afk.no

Internett: www.afk.no

Org.nr.: 930580783

På vestsiden av Kringlerfossen finnes det ruiner etter møllehus og sagbruk. Sagbruket var i drift fra ca. 1900-1920, mens mølledriften startet opp engang før 1600-tallet og var i drift frem til 1920-/30-tallet. Konesjonsområdet er med andre ord sentralt i forhold til utvalgsriteriet for KULA-området.

Riksantikvaren vurderer at KULA-området er sårbart for utbygging av boligfelt, næringsområder, bakkeplanering, masseinntak og andre arealkrevende inngrep som ikke er knyttet til landbruksdrift. Fylkeskommunen vil påpeke at Kringlerfossen er et spektakulært punkt i det større kulturlandskapet, som tiltrekker seg særlig oppmerksomhet, men antar at tiltaket neppe er av et så stort omfang at det ikke er forenlig med god forvaltning av kulturlandskapet. Men det må være et krav at man gjør nødvendige tilpasninger, både i anleggsfasen og for det ferdige kraftverket.

Med god tilpasning til terrenget kan det etter vår vurdering være mulig å tilpasse kraftverket til situasjonen ved Kringlerfossen uten å forringe opplevelsen av landskapet i utilbørlig grad. Vi mener derfor at NVE skal stille strenge betingelser til utformingen av kraftverket og til hvordan anlegget gjennomføres.

Vi mener videre det er en svakhet ved søknaden at det ikke er vist hvordan kraftstasjonen skal utformes. Søker skriver at *«[k]raftstasjonen vil bli synlig fra nedsiden av fossen, men vil fra andre siden av fossen bli mindre synlig da den er delvis gjemt bak en steinrygg. Bygget skal utformes på en slik måte at det blir best mulig inn med terrenget.»* Fylkeskommunen mener det må være et krav at stasjonen får en utforming som harmonerer med kulturmiljøet for øvrig. Dette er i tråd med Riksantikvarens råd om forvaltning av KULA-området: *«Ny bebyggelse bør forholde seg til eksisterende skala og struktur.»* Det må også lages en gjennomarbeidet utomhusplan. Fyllinger med sprengstein må unngås og eventuelle forstøtninger utføres som tørrmur eller tørrmur brukes som forblending for betong.

Fylkeskommunen vurderer at planen om å grave ned en strømkabel østover fra kraftverket til den gamle veibroen nedenfor tunet er uheldig ut fra hensynet til så vel kultur- som naturlandskapet. Vi mener denne kabelen bør føres nordover lang anleggsveien (driftsveien) og deretter følge Åsvegen (fv 1603) rundt fossen og frem til tunet.

Vannmiljø

Inngrepet berører vannforekomst 002-3961-R, Leira Kringler-Kråkfoss, klassifisert med moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Konesjonssøknaden opplyser følgende om vannmiljø: *«En eventuell utbygging vil trolig ikke føre til at vannforekomsten kategoriseres som en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF), da det ikke skal oppmagasineres vann og ettersom tiltaket trolig ikke vil påvirke tilstanden i elvestrekningen»*. Fylkeskommunen peker på at det må utredes for hvilken effekt tiltaket vil ha på miljøtilstanden i berørt vannforekomst, og om det vil ha konsekvenser for oppnåelsen av miljømålene etter vannforskriftens §§ 4-7. Dersom tiltaket vil kunne påvirke måloppnåelsen må det gjøres en egen vurdering etter vannforskriftens § 12 om ny aktivitet eller nye inngrep.

Ørret og elvemusling er vurdert til å bli «noe forringet» som følge av tiltaket. Fylkeskommunen peker på at det er viktig at ørret og elvemusling ses i sammenheng, ettersom elvemusling er avhengig av ørreten i sin livssyklus. Konesjonssøknaden inneholder ulike vurderinger på om fossen ved tiltaksområdet vil utgjøre et vandringshinder for ørret. Det opplyses om at ørreten kan ha problemer med å vandre opp fossen i perioder med lav vannføring. Samtidig vurderes det som usannsynlig at ørreten vandrer opp og ned fossen, og at en eventuell trapp kun vil øke inngrep og belastningen på området. Manglende vandringsmuligheter for ørret til tiltaksområdet kan innebære en lokal risiko for muslingbestanden. Fylkeskommunen mener derfor at det må stilles krav om tilstrekkelige avbøtende tiltak for elvemusling og ørret dersom tiltaket gis konsesjon.

Samferdsel

Tiltaksområdet ligger ved fv. 1603-Åsvegen som på strekningen fra krysset med fv. 1609-Økerivegen og i retning mot Bjørke kirke har en gjennomsnittlig trafikkmengde på rundt 800 kjøretøy i døgnet. Fartsgrensen forbi Kringlerfossen er 60 km/t.

I utredningen vedlagt konsesjonssøknaden opplyses det at det er enkel adkomst til prosjektområdet, at det allerede eksisterer driftsvei frem til inntaket og at det ikke er behov for nye utbygginger for å få inn nødvendig utstyr og maskiner. Vi gjør oppmerksom på at endret eller utvidet bruk av avkjørsel fra fv. 1603 må avklares mot Akershus fylkeskommune. Søknad må vise hvilken avkjørsel det søkes om utvidet/endret bruk av og samtidig beskrive trafikkmengde og type kjøretøy som skal kunne betjenes – både i anleggsfasen (der det er behov for en midlertidig avkjøringstillatelse) og i driftsfasen.

Dersom kabelen skal legges rett ved fv. 1603 Åsvegen, eller må krysse fylkesveien, må det søke om gravetillatelse. På Akershus fylkeskommune sin nettside [Tillatelse til graving og arbeid på fylkesvei \(gravetillatelse og arbeidstillatelse\) - Akershus fylkeskommune \(afk.no\)](#) kan man få mer informasjon om gravetillatelse og arbeidsvarsling.

Vennlig hilsen

Charles Hansen
Avdelingsleder plan

Margaret Andrea Mortensen
Seniorrådgiver plan

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NANNESTAD KOMMUNE
STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Medsaksbehandlere:

Bygningssmiljø og landskap:	Peder Figenbaum
Vannmiljø:	Tiril Vestrheim
Samferdsel:	Gyda Viken